

Αυτοτραυματισμός – εργατικό ατύχημα. Υποχρέωση απασχολήσεως.

Έννοια «εργατικού ατυχήματος» και σχετικές αξιώσεις - Περίπτωση καθαρίστριας στην οποία εξητήθη επιτακτικώς, με εξύβριση και απειλή απολύσεως, να αναλάβη καθήκοντα καθαρίστριας και σε άλλη εταιρεία – Αυτοτραυματισμός της καθαρίστριας και επικύρωση της κρίσεως του Εφετείου ότι επρόκειτο για εργατικό ατύχημα – Πότε η καταγγελία συμβάσεως είναι καταχρηστική – Περίπτωση καταχρηστικής καταγγελίας, λόγω αντιδράσεως της μισθωτού στην ανάληψη επί πλέον καθηκόντων, προσφυγής της στην Επιθεώρηση Εργασίας και διεκδικήσεως των δικαιωμάτων της – Κρίση ότι η καταγγελία δεν ωφείλετο σε οικονομοτεχνικούς λόγους, αφού η επιχείρηση προέβαινε και σε προσλήψεις – Δεν υπάρχει κατ' αρχήν υποχρέωση του εργοδότη να απασχολή τον μισθωτό, εκτός αν η άρνηση αποδοχής της εργασίας είναι καταχρηστική – Τούτο ισχύει και επί απολύσεως που έχει κριθεί άκυρη με δικαστική απόφαση – Απαιτείται να υφίσταται ο εργαζόμενος προσβολή της προσωπικότητός του ως συνέπεια της μη πραγματικής απασχολήσεως του – Αναίρεση της αποφάσεως ως προς την κρίση ότι η μη απασχόληση στα καθήκοντα της καθαρίστριας επέφερε ηθική μείωση της προσωπικότητος της μισθωτού στο επαγγελματικό και κοινωνικό της περιβάλλον.

Πρόεδρος: Β. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

Εισηγητής: Δ.ΚΟΜΗΣ

Δικηγόροι: Ι. Ληξουριώτης – Χρ. Ζήσης

Από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 551/15, που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7/25.8.20 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Α.Κ. (άρθρο 38 εδ. α Εισ.Ν.Α.Κ.), προκύπτει ότι εργατικό ατύχημα, δηλαδή ατύχημα από βίαιο συμβάν, που επέρχεται σε εργάτη ή υπάλληλο των αναφερομένων στο άρθρο 2 του ως άνω νόμου επιχειρήσεων, θεωρείται και ο τραυματισμός του μισθωτού εξαιτίας έκτακτης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, άσχετου προς την σύσταση του οργανισμού του παθόντος, αλλά συνδεδεμένου με την εργασία του, λόγω της εμφανίσεως του κατά την εκτέλεση ή με αφορμή την εκτέλεση αυτής. Η τελευταία περίπτωση συντρέχει, όταν το ατύχημα δεν αποτελεί την άμεση συνέπεια της εκτελέσεως της εργασίας, αλλά συνδέεται προς αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος, ως εκ του ότι, λόγω της εργασίας, δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες εκείνες πραγματικές συνθήκες και περιστάσεις, που ήταν αναγκαίες για την επέλευσή του και οι οποίες δεν θα υπήρχαν χωρίς την εργασία.

Εξάλλου, κατά το άρθρο 16 του Ν. 551/15, ο παθών από εργατικό ατύχημα του άρθρου 1 αυτού δικαιούται να ζητήσει πλήρη αποζημίωση, κατά τις διατάξεις του κοινού αστικού δικαίου, μόνο όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν ή όταν επήλθε σε εργασία ή επιχείρηση στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως των διατάξεων αυτών. Όμως, σε κάθε περίπτωση, δηλαδή και όταν ακόμη ο εργοδότης απαλλάσσεται από την υποχρέωση προς αποζημίωση, ο παθών από εργατικό ατύχημα διατηρεί την αξίωση περί χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης κατά του εργοδότη, εφόσον το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα (δόλο ή αμέλεια οποιασδήποτε μορφής) αυτού ή των προστηθέντων από τον ίδιο προσώπων, που κρίνεται κατά το κοινό δίκαιο (άρθρα 914, 922, 932 Α.Κ.), μη απαιτούμενης της

συνδρομής του ειδικού ππαισματος της μη τηρήσεως των επιβαλλόμενων όρων ασφαλείας (...)

Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη αναιρετικώς περί των πραγμάτων κρίση του (άρθρο 561 παρ.1 ΚΠολΔ), εκτός άλλων, και τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά, που ενδιαφέρουν εδώ:

Η ενάγουσα και ήδη αναιρεσίβλητη στις 23.7.93 κατήρτισε με την πρώτη εναγομένη και ήδη πρώτη αναιρεσεύουσα ανώνυμη εταιρεία σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου για να εργασθεί στο εργοστάσιο αλλαντοποίησης, που διατηρεί η αναιρεσεύουσα εταιρεία στη ...του Νόμου ..., ως εργάτρια αλλαντοποίησης στο τμήμα παραγωγής της επιχειρήσεως, όπου και απασχολήθηκε έως τις 20.9.96, οπότε μεταφέρθηκε από το τμήμα παραγωγής στο εστιατόριο της επιχειρήσεως, όπου απασχολήθηκε ως τραπεζοκόμος, σερβιτόρα, λαντζέρα και καθαρίστρια.

Το έτος 1999 σταμάτησε η λειτουργία του εστιατορίου της επιχειρήσεως και από τότε ανατέθηκε στην αναιρεσίβλητη η καθαριότητα των γραφείων του κτηρίου της διοικήσεως της εταιρείας. Επιπλέον ανατέθηκε σ'αυτήν να παρασκευάζει για το προσωπικό της επιχειρήσεως, αλλά και για τους πελάτες αυτής, και να προσφέρει, στο χώρο που πριν λειτουργούσε το εστιατόριο, καφέ, να παρασκευάζει, στον ίδιο χώρο, πρόχειρο πρόγευμα (σάντουιτς με αλλαντικά) για τους εργαζόμενους της επιχειρήσεως και να μεριμνά η ίδια για την προμήθεια των απαραίτητων υλικών (καφέ, ζάχαρη, γάλα, νερό, ψωμί, πλαστικά ποτήρια, χαρτοπετσέτες), συνάμα δε να καθαρίζει τον παραπάνω χώρο και την κουζίνα.

Στη συνέχεια δέχθηκε το Εφετείο, ότι τον Απρίλιο του έτους 2008 ο δεύτερος εναγόμενος και ήδη δεύτερος αναιρεσειών, που είναι νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης αναιρεσεύουσας εταιρείας, ζήτησε από την αναιρεσίβλητη να προβαίνει, παράλληλα με τις ως άνω εργασίες, και στον καθαρισμό των χώρων της άλλης επιχειρήσεως του ομίλου, ήτοι της εταιρείας με τον διακριτικό τίτλο «Λ. Α.Ε.», προσωρινά, μέχρις ότου προσλήφθει άλλη καθαρίστρια σε αντικατάσταση της συνταξιοδοτούμενης καθαρίστριας που υπήρχε για τον καθαρισμό των χώρων της εταιρείας αυτής. Η αναιρεσίβλητη αντέδρασε έντονα και αρνήθηκε να εκτελεί παράλληλα και τα παραπάνω καθήκοντα, πράγμα που επανειλημμένα ζήτησε από αυτή η εργοδότηρια εταιρεία.

Στις 25.6.2008 ο δεύτερος αναιρεσειών, ως νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης αναιρεσεύουσας, κάλεσε στο γραφείο του την αναιρεσίβλητη και της ζήτησε και πάλι να εκτελέσει την καθαριότητα των χώρων της εταιρείας «Λ. Α.Ε.». Επειδή δε η αναιρεσίβλητη και πάλι αρνήθηκε, εκείνος εκνευρίσθηκε και της ζήτησε επιτακτικά να συμμορφωθεί, την απείλησε ότι αν δεν υπακούσει θα απολυθεί και την εξύβρισε με την φράση «μ.. μ...». Λόγω της εντάσεως υπό την οποία έγινε η παραπάνω συνάντηση, η αναιρεσίβλητη, μετά την αποχώρησή της από το γραφείο του δεύτερου αναιρεσειόντος, πήγε στην κουζίνα και αφού πήρε ένα μαχαίρι αυτοτραυματίστηκε με αυτό στο αριστερό της χέρι, κόβοντας στο εσωτερικό του βραχίονα τις φλέβες της, στο ύψος αμέσως μετά τον καρπό. Μετά τον τραυματισμό της μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο της Άρτας, όπου έγινε συρραφή του τραύματός της και εξήλθε. Έλαβε δε αναρρωτική άδεια δυο μηνών.

Με απόφαση του Διευθυντή του Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Άρτας, ο τραυματισμός της αναιρεσίβλητης χαρακτηρίσθηκε ως μη εργατικό ατύχημα. Ύστερα, όμως, από ένσταση που υπέβαλε αυτή, χαρακτηρίσθηκε, με τις από 17.12.2009 και 29.4.2010 αποφάσεις της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Άρτας, ως επισυμβάν πράγματι εργατικό ατύχημα.

Οι συνθήκες εργασίας της αναιρεσίβλητης, δέχθηκε περαιτέρω το Εφετείο, ήταν εκτάκτως δυσχερείς και ασυνήθιστες και είχαν προκαλέσει υπέρμετρη καταπόνηση του οργανισμού αυτής, η οποία είχε πολλές φορές διαμαρτυρηθεί για τις συνθήκες αυτές, χωρίς όμως να δίνεται λύση στο πρόβλημά της. Η συνεχής δε πίεση για την εκτέλεση όλων των παραπάνω καθηκόντων της, η απαίτηση του δεύτερου αναιρεσειόντος για αύξηση του όγκου της εργασίας της, με την ανάθεση και άλλης εργασίας σε διαφορετικό μάλιστα εργοδότη, η επιμονή του προς τούτο και η

απειλητική και εξυβριστική συμπεριφορά του, προκάλεσαν την ψυχολογική και νευρική κατάπτωση της αναιρεσίβλητης, ενόψει μάλιστα και του κινδύνου που αντιμετώπιζε να απολέσει την εργασία της, σε περίπτωση πραγματοποίησής της απειλής, αφού ήταν ανθρωπίνως αδύνατο να ανταπεξέλθει στην εκτέλεση όλων των καθηκόντων της, της οικονομικής ανάγκης που είχε για την εργασία της και τις εξ αυτής αποδοχές και της αδυναμίας της ή τουλάχιστον της μεγάλης δυσχέρειας εξουρέσεως άλλης εργασίας λόγω του ότι ήταν 50 ετών, με αποτέλεσμα, μη έχοντας την ικανότητα να αποφασίσει λογικά, να δημιουργηθούν σ' αυτήν τάσεις αυτοκαταστροφής και να προβεί στον αυτοτραυματισμό της.

Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο έκρινε ακολούθως ότι το ένδικο ατύχημα, ανεξάρτητα από το ότι οφειλόταν σε πράξη εκούσια της αναιρεσίβλητης, αποτελεί εργατικό ατύχημα. Και τούτο διότι επήλθε από αιφνίδιο και βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας της αναιρεσίβλητης και εξ αφορμής αυτής, το οποίο δεν θα ελάμβανε χώρα χωρίς την εργασία της και την εκτέλεση της υπό τις δεδομένες συνθήκες και περιστάσεις. Είναι δε ανεξάρτητο από την ιδιοσυστασία του οργανισμού της αναιρεσίβλητης και αποτέλεσμα των ιδιαίτερων πραγματικών συνθηκών και περιστάσεων που προεκτέθηκαν και που δεν θα υπήρχαν χωρίς την εργασία της. Η διαγνωσθείσα δε, συνεχίζει το Εφετείο, καταθλιπτική συνδρομή, από τους γιατρούς της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Άρτας, εφόσον δεν αποδείχθηκε ότι υπήρχε και κατά το παρελθόν, αποτελεί συνέπεια της απόπειρας αυτοχειρίας της αναιρεσίβλητης και όλων όσων προεκτέθηκαν για τις συνθήκες εργασίας της και την συμπεριφορά έναντι αυτής του υπεύθυνου, δεύτερου αναιρεσειόντος, νομίμου εκπροσώπου της πρώτης αναιρεσειούσας, σε ππαίσμα του οποίου οφείλεται, εξ άλλου, το ένδικο ατύχημα, αφού αυτός πίεζε σφόδρα εν γνώσει του την αναιρεσίβλητη, με συνέπεια να προκαλέσει σ' αυτήν τις συνθήκες, που αποτέλεσαν το αίτιο του επισυμβάντος εργατικού ατυχήματος. Επομένως καταλήγει το Εφετείο, δικαιούται η αναιρεσίβλητη χρηματικής ικανοποίησής για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη από το ένδικο εργατικό ατύχημα, συνεκτιμώντας δε τις προαναφερόμενες συνθήκες και περιστάσεις υπό τις οποίες έλαβε χώρα το ατύχημα, το είδος και την έκταση της σωματικής βλάβης της αναιρεσίβλητης, που δεν ήταν ιδιαίτερα σημαντική αλλά επιπόλαιη, και την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των μερών, έκρινε ότι η εύλογη χρηματική ικανοποίηση που δικαιούται αυτή ανέρχεται στο ποσό των 60.000 ευρώ, το οποίο και επιδίκασε στην αναιρεσίβλητη.

Κρίνοντας έτσι το Εφετείο, δεν παραβίασε με εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή τις αναφερόμενες ως άνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις, διέλαβε δε στην προσβαλλόμενη απόφαση του πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις ή ενδοιαστικές κρίσεις αιτιολογίες ως προς τα κρίσιμα για την έκβαση της δίκης ζητήματα της υπάρξεως εργατικού ατυχήματος και αδικοπρακτικής ευθύνης των αναιρεσειόντων για την επέλευση τούτου. (...)

Από τα άρθρα 669 παρ. 2 του Α.Κ., 1 του Ν. 2112/20 και 1 και 5 του Ν. 3198/55 προκύπτει ότι η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου είναι μονομερής αναιτιώδης δικαιοπραξία και συνεπώς το κύρος αυτής δεν εξαρτάται από την ύπαρξη ή την ελαττωματικότητα της αιτίας για την οποία έγινε, αλλά αποτελεί δικαίωμα του εργοδότη και του εργαζόμενου. Η άσκηση όμως του δικαιώματος αυτού, όπως και κάθε δικαιώματος, υπόκειται στον περιορισμό του άρθρου 281 Α.Κ., δηλαδή της μη υπερβάσεως των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή ο οικονομικός σκοπός του δικαιώματος, η υπέρβαση δε των ορίων αυτών καθιστά άκυρη την καταγγελία, σύμφωνα με τα άρθρα 174 και 180 του Α.Κ.

Εξάλλου, η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας από τον εργοδότη είναι άκυρη, ως καταχρηστική, όταν υπαγορεύεται από ταπεινά ελατήρια που δεν εξυπηρετούν τον σκοπό του δικαιώματος, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις που η καταγγελία οφείλεται σε εμπάθεια, μίσος ή έχθρα ή σε λόγους εκδικήσεως, συνεπεία προηγηθείσας νόμιμης, αλλά μη αρεστής στον εργοδότη, συμπεριφοράς του

εργαζόμενου, ή όταν γίνεται για οικονομοτεχνικούς λόγους, δηλαδή για την αναδιάρθρωση της επιχειρήσεως του εργοδότη, που καθιστά αναγκαία την μείωση του προσωπικού, εφόσον όμως οι λόγοι αυτοί είναι προσχηματικοί και υποκρύπτουν πράγματι μίσος, εμπάθεια ή κακοβουλία ή όταν είναι πραγματικοί, αλλά δεν έγινε επιλογή των απολυομένων με αντικειμενικά κριτήρια (υπηρεσιακά ή κοινωνικά).

Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο δέχθηκε ακόμη με την προσβαλλόμενη απόφασή του και τα εξής: Η αναιρεσίβλητη, μετά τον αυτοτραυματισμό της στις 25.6.2008 και την αναρρωτική άδεια, διάρκειας δυο μηνών, που έλαβε, επέστρεψε στην εργασία της στις 25.8.2008 και εξακολούθησε να εργάζεται όπως και πριν τον τραυματισμό της. Στις 21.11.2008, μετά το πέρας του ωραρίου της εργασίας της, η υπεύθυνη του προσωπικού της επιχειρήσεως, ύστερα από εντολή του δεύτερου αναιρεσιότου, ανακοίνωσε στην αναιρεσίβλητη ότι καταγγέλλεται η εργασιακή της σύμβαση και την κάλεσε να παραλάβει το έγγραφο της καταγγελίας και την σχετική αποζημίωση. Η αναιρεσίβλητη προσήλθε στις 24.11.2008 και παρέλαβε το έγγραφο της καταγγελίας και το ποσό της αποζημίωσης (5.288,50 ευρώ), με επιφύλαξη των δικαιωμάτων της.

Όπως δέχεται το Εφετείο, η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της αναιρεσίβλητης έγινε λόγω της αντιδράσεως αυτής στην εντολή της διοικήσεως της εταιρείας να απασχολείται επιπλέον και με την καθαριότητα των χώρων της εταιρείας «Λ. Α.Ε.», αλλά και επειδή, για κάθε επιχειρούμενη προσβολή των δικαιωμάτων της από την αναιρεσιόουσα εταιρεία (εργοδότης), προσέφευγε αυτή στην Επιθεώρηση Εργασίας Πρέβεζας (...) ακόμη δε γιατί διεκδίκησε τα δικαιώματά της από το προαναφερόμενο εργατικό ατύχημα, καθώς και τις αξιώσεις της για διαφορές αποδοχών και επιδομάτων, για την υπερωριακή απασχόληση της και για την εργασία της κατά τα Σάββατα, ασκώντας κατά της αναιρεσιόουσας εταιρείας τις από 30.9.2008 και 7.10.2008 αγωγές, που επιδόθηκαν σ' αυτήν στις 7.10.2008 και 16.10.2008 αντίστοιχα.

Η αναιρεσιόουσα εταιρεία – συνεχίζει το Εφετείο – ισχυρίζεται ότι η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της αναιρεσίβλητης έγινε αποκλειστικά και μόνο για οικονομοτεχνικούς λόγους, στα πλαίσια των οποίων και προς αποφυγή δυσάρεστων καταστάσεων εξαιτίας των σοβαρών οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε η επιχείρηση της, προέβη σε μείωση του προσωπικού της, και συγκεκριμένα τον Σεπτέμβριο του 2008 απολύθηκαν τέσσερις (4) εργαζόμενοι, τον Οκτώβριο του 2008 απολύθηκε ένας (1) εργαζόμενος, το Νοέμβριο του 2008 απολύθηκαν έξι (6) εργαζόμενοι, μεταξύ των οποίων ήταν και η αναιρεσίβλητη, και τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους απολύθηκαν δεκαοκτώ (18) εργαζόμενοι. Ο ισχυρισμός αυτός είπε το Εφετείο δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα, γιατί το ίδιο χρονικό διάστημα η αναιρεσιόουσα εταιρεία προέβαινε και σε προσλήψεις εργαζομένων, και συγκεκριμένα το έτος 2008, από τον μήνα Μάιο και στο εξής, προσέλαβε τριάντα (30) εργαζόμενους, μεταξύ των οποίων ήταν και η Ε.Γ., την οποία προσέλαβε την 1.5.2008 για να εργασθεί ως καθαρίστρια, το έτος 2009 προσέλαβε δεκαεπτά (17) εργαζόμενους και το έτος 2010 προσέλαβε τριάντα ένα (31) εργαζόμενους.

Με βάση της παραδοχές αυτές, το Εφετείο αποφάνθηκε ότι η καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως της αναιρεσίβλητης είναι καταχρηστική, διότι υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 281 Α.Κ., αφού, όπως αποδείχθηκε, η αναιρεσιόουσα εργοδότης εταιρεία ωθήθηκε στην καταγγελία αυτή από λόγους εκδικήσεως, οφειλόμενους στην προηγούμενη μη αρεστή σε εκείνη, κατά τα εκτεθέντα, συμπεριφορά της αναιρεσίβλητης και ότι, επομένως, η επίδικη καταγγελία, ως καταχρηστική είναι άκυρη και θεωρείται σαν να μην έγινε (άρθρα 174, 180 Α.Κ.), με συνέπεια η αναιρεσιόουσα εταιρεία, μη αποδεχόμενη από τότε τις προσηκόντως προσφερόμενες υπηρεσίες της αναιρεσίβλητης, να καταστεί υπερήμερη περί την αποδοχή των υπηρεσιών αυτών και συνακόλουθα να υποχρεούται στην καταβολή των ζητούμενων από την αναιρεσίβλητη αποδοχών υπερημερίας.

Έτσι που έκρινε το Εφετείο, δεν παραβίασε εκ πλαγίου τις προαναφερόμενες διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, αφού διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασή του επαρκείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες για ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, οι οποίες καθιστούν εφικτό τον ανααιρετικό έλεγχο. (...)

Από τις διατάξεις των άρθρων 648, 652, 653 και 656 Α.Κ., προκύπτει ότι ο εργοδότης, διαθέτοντας με βάση το διευθυντικό του δικαίωμα την εξουσία να ρυθμίζει όλα τα θέματα που ανάγονται στην οργάνωση και λειτουργία της επιχειρησεώς του για την επίτευξη των σκοπών της, δεν έχει κατ' αρχήν, εκτός από αντίθετη συμφωνία, υποχρέωση να απασχολεί τον μισθωτό και η μη αποδοχή εκ μέρους του των προαναφερομένων υπηρεσιών αυτού δεν έχει, κατά τις εν λόγω διατάξεις, άλλες συνέπειες, εκτός από εκείνες που επέρχονται από την υπερημερία του. Η κατ' αρχήν, όμως, νόμιμη άρνηση του εργοδότη να αποδεχθεί την εργασία του μισθωτού καθίσταται παράνομη, όταν υπερβαίνει προφανώς τα κριτήρια που θέτει το άρθρο 281 Α.Κ. και αποβαίνει έτσι καταχρηστική, όπως όταν θίγει υλικά ή ηθικά συμφέροντα του εργαζομένου ή επιφέρει χωρίς λόγο προσβολή της προσωπικότητάς του κατά τα άρθρα 59, 914 και 932 Α.Κ., οπότε παρέχεται σ' αυτόν αξίωση για την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον, καθώς και για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

Εξάλλου, η διάταξη του άρθρου 23 παρ. 2 του Ν. 1264/82 «για τον εκδημοκρατισμό του συνδικαλιστικού κινήματος και την κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων», που επιβάλλει στον εργοδότη, με απειλή ποινικών κυρώσεων, την υποχρέωση για πραγματική απασχόληση του εργαζομένου, αναφέρεται στην εξαιρετική περίπτωση που ο εργαζόμενος απολύθηκε και η απόλυσή του κρίθηκε άκυρη με δικαστική απόφαση. Ωστόσο, και στην περίπτωση αυτή, η υποχρέωση του εργοδότη να απασχολεί πραγματικά ή να επαναπροσλάβει τον εργαζόμενο δεν ανακύπτει ως αυτόματη συνέπεια της αναγνώρισης της ακυρότητας της καταγγελίας, αλλά πρέπει ο εργαζόμενος, ως συνέπεια της μη πραγματικής απασχόλησής του ή της μη επαναπρόσληψής του, να υφίσταται προσβολή της προσωπικότητάς του λόγω μειώσεώς του στο επαγγελματικό και το κοινωνικό περιβάλλον του, τούτο δεν είναι συνυφασμένο με το είδος της απασχόλησης και το ιδιαίτερα έντονο συμφέρον του εργαζομένου για πραγματική απασχόληση, περιστατικά που πρέπει να κρίνονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση (Α.Π. 1586/2010, 967/2009, 1106/2000).

Εν προκειμένω, το δικάσαν Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, όπως από αυτή προκύπτει, δέχθηκε ότι, ενόψει του ότι η ανααιρεσίβλητη απασχολείτο στην επιχείρηση της αναιρεσειούσας εταιρείας επί δεκαπέντε χρόνια, ότι αυτή στο παρελθόν, όταν απαιτήθηκε, είχε συναινέσει σε μεταβολή των υποχρεώσεών της ως προς το αντικείμενο της εργασίας της, χωρίς αντίδραση, ότι ανταποκρινόταν πλήρως στα καθήκοντά της χωρίς να δημιουργεί προβλήματα, ότι η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της έγινε για λόγους εμπάθειας και εκδικήσεως και γι' αυτό χαρακτηρίσθηκε ως καταχρηστική και ότι με την μη απασχόλησή της επέρχεται μείωση των αποδοχών της, αλλά και προσβολή εν γένει της προσωπικότητάς της, η άρνηση της αναιρεσειούσας εργοδότης εταιρείας να απασχολεί πραγματικά την ανααιρεσίβλητη είναι καταχρηστική.

Με βάση αυτές τις παραδοχές, το Εφετείο δέχθηκε το σχετικό αίτημα της ένδικης από 29.12.2008 αγωγής και υποχρέωσε την αναιρεσειούσα εταιρεία να αποδέχεται πραγματικά την εργασία της ανααιρεσίβλητης, από της επιδόσεώς της της υπ' αριθμ. 182/2011 αποφάσεώς του (ανααιρεσιβαλλόμενης) και εφεξής, επέβαλε δε σε βάρος της αναιρεσειούσας εταιρείας και υπέρ της ανααιρεσίβλητης χρηματική ποινή εκατό (100) ευρώ για κάθε ημέρα παραβιάσεως της αμέσως προηγούμενης διατάξεως.

Έτσι, όμως, που έκρινε το Εφετείο διέλαβε ανεπαρκείς αιτιολογίες στο σκεπτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως του, στο οποίο εκτίθενται μεν περιστατικά, από τα οποία δύναται να συναχθεί ότι η άρνηση της αναιρεσειούσας εταιρείας να αποδεχθεί την εργασία της ανααιρεσίβλητης υπερέβαινε προφανώς τα κριτήρια που θέτει το άρθρο 281 Α.Κ., πλην όμως δεν διευκρινίζεται για ποιο λόγο ή μη απασχόληση της

αναιρεσίβλητης στα καθήκοντά της ως καθαρίστριας επέφερε και ηθική μείωση της προσωπικότητάς της στο επαγγελματικό και το κοινωνικό της περιβάλλον. (...)¹

¹ Αναρρεί εν μέρει την 182/11 Έφετ. Ιωαννίνων (ΔΕΝ 2012 σ. 442 και αναστολή εκτελέσεως σ. 450). Παραπέμπει προς περαιτέρω εκδίκασιν.